

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lel.
 Fél évre ... 90 Lel.
 Egy negyed évre 45 Lel.
 Egy hónapra ... 15 Lel.

ARADI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 20.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Regele Ferd.
 sand 1. (Jósef fõh-ut) 23
 TELEFON-SZÁM 121.

Hirdetések
 árak és szerinél.

POLITIKAI LAP

Arad, 1921.

Főszerkesztõ
Stauber József.

Vasárnap, június 12.

Arad és a krízis.

A gazdasági válság vészjeleit bugatják. Az első hangokat a mástól felcsapó lángok hírei csalják ki. Krízis van a külföldön, összeomlások a szomszédságban, tehát következképp kell, hogy itt is legyenek. Ha pedig még nincsenek, vagy nem elegenden vannak, hát keresni kell.

A krízis-híreket nemcsak az ijedség élesíti. A könnyen szerzett keresetek, a hadinyereségek elolvadását, az új milliommások milliós veszteségeit elégtétellel veszi tudomásul a publikumnak az a része is, amely különben nem kárörvendő természetű. És azok, akik ma veszítenek, többnyire mind olyanok, akiket a konjunkturák ütöttek a vagyon hovatagjaivá.

A vészkonvulzió, a veszteségek kürtölése azonban túlmegy a határon, a meddig csak az érdekeltek bõrérõl és presztízserõl volt szó. Most már ott tart, — az általánosságban terjesztett hírek, felelõtlen célzások, sanyri jövõdõlések formáival, — hogy Arad egész gazdasági életé, a piac becsülete vallhatja a kárát. Ami ebbõl keletkezhetik, az nemcsak a gyengéket sodorja el, de megrendítheti az erõseket; nemcsak a konjunktúra-embereknek árt, de elsodorhatja a jóhírû és tekintélyes bíró elemeket. Szükség van erre?

Arad nem áll elsízigetetlen a nagy világban. Árzuhanások mástól is, itt is vannak. Az árvizsgáló bizottságok, amelyek a nyereséget azelőtt húsz-harminc percentben maximálták, most hiába akarják megállapítani, hogy a kereskedõknek többet, mint harminc percentet nem szabad veszíteni; veszítenek azok néha ötvenet, sõt hatvanat. A megcsappant fõgvasztás folytán a ki hitelre szorult és rosszul választotta meg a hitelezõit, nem tud fizetni és megakadhat. Lehet-e azonban mindezekbõl Aradon a szó igazi értelmében vett gazdasági krízist megállapítani és „az összeomlások egész sorát” várni, vagy jövõdõlni?

Nem akarunk szépíteni, se pedig takargatni. Az állapot bizony nem kellemes, és a baj, bizonyos baj. De akinek az ijedség, vagy a rosszmájúság nem vette el a tiszta látását, az a bajok közepette is megláthatja azt, ami megnyugtathat.

Arad sohasem volt a tulspekulációnak, az üzleti merészségnek városa. Amis a konjunkturák tom boktak, a szomszéd városbeliek azt mondták ránk, hogy alszunk és szatócskodunk. Most, amikor a szomszéd városokban a „nagykonceptiók” visszafelé sütnék el, Aradot ez a reakció nem érinti.

Hasonló volt Arad helyzete az 1911. évi és a régebbi krízisek idején, a mikor többi városokban elfordult bukásoknak az aradiak csak kis százalékát adták ki.

Aki az aradi piacot ismeri, az megállapíthatja, hogy ma, az árzuhanások idején, Aradon túlhalmozott készletek, nagy áruaktárak, monstruózus angazsmánok nincsenek; legalább távolról sem annyira, mint a szomszéd városokban. A veszteségek, amelyek tagadhatatlanul vannak, legfõleg a kereskedõk vagyonát csökkentik, de — az egészen gyenge, vagy a tulspekuláns elemektõl eltekintve, — hogy õket megrendítenék, vagy a hitelezõik kárával járnának.

Akkor, amikor Aradot fõgvasztó területeinek egy részétõl elvágták, a lepadt forgalom magával hozta, hogy a kereskedõk kisebb készletekkel, csökkent rakéttárral dolgozzanak. Ez az egybõként kedvezõtlen körülmény megõvta az aradi kereskedõket, hogy most, az árdevalváción idején nagyobb kár érje õket. A pénzváltás után bekövetkezett pénzüke viszont kizártta tette a hitel igénybe vételének olyan nagy mértékét, amelynek megszorítása vagy bevomása tulságos veszedelemmel járna.

Tény, hogy vannak fizetési képtelenségek és kényszeregyezkedni akarók, — de alig fõbben,

és alig jobbak, mint a minõk és mint a mennyien addig voltak, a míg a konjunkturák be nem álltak, a melyek alatt lehetetlen volt veszíteni. És ha még többen lennének; az objektív szemlélõnek a kvalitást kell nézni s nem szabad azok példáiból általánosítani, vagy jövõdõlni.

A mikor a kereskedõk hibásak voltak, nem szépítették és nem leplezték a hibáikat. Most azonban, amikor a kereskedõket — és nemcsak a kereskedõket, hanem az iparosokat és a termelõket is — károk érik, nem szabad és nem tanácsos ezeket azzal tetézni, hogy alap nélkül való válsághírek élesztésével, továbbodásával, nagyításával a helyzetet még rosszabbá teszik és Arad jóhírét, amelyet a régi krízisek nem viseltek meg, homályba borítjuk.

Ellenkezõleg: az elfordult eseteket, amelyek majd mindenikének megvan a maga oka, le kell hámozni az egészrõl és megnyugvással konstatálni, hogy az egészséges és tulnyomó részben okos konzervativizmustól áthatott aradi piacnak nem kell sokat tartani az általános válságtól. S ha az egyes áldozatok elhullottak, a veszteségek fölemésztettek, Aradon nagyobb zökkenés nélkül fog megindulni a normális, polgári hasznokra alapozott, nyugodt üzleti élet. F.

Elutaznak az aradi vagonlakók.

(A magyar kormány befogadja a repatriáltakat. — Bányászok Radu Panou prefektusnál.)

Az aradmegyei prefektúrán ma érdekes emberek fordultak meg. A prefektus fogadószobája elõtt a padon néhány munkáskínézésû férfi ült és sötét arcukból ijedt szemvilágítások szegezõdtek az ajtóra. Arra a kérdésre, hogy mi járatban vannak, az egyik így szólt: Hát biz annak hosszú sora van. Mi az aradi pályaudvaron vesztglõ repatriáló vonathoz tartozunk, a Zsilvõigybõl valók vagyunk: bányamunkások, akik át akartunk jutni Magyarországra. Most itt megakadtunk és feljöttünk a prefektus urhoz, hogy talán tud valamit interveniálni a lókösházai menekültügyi hivatalnál, hogy bocsássanak bennünket át a magyar határon.

Egy másik így panaszkodott: Ugy tudjuk, hogy a vasutasokat és a hivatalnokokat odaát csak azért nem engedi be a magyar kormány, mert nagy tömegben nem tudja õket álláshoz juttatni. Mi

azonban a salgótarjáni köszénbányára részvénytársaság emberei vagyunk és a vállalat vezetõsége egyszerûen csak áthelyezett bennünket a salgóbányai és a környékbeli nagy köszénbányákhoz. Két hét óta megettük már a magunkkal hozott kis élelmet, a pénzünk is fogytán van, a könyöradmányok csak ideig-óráig segítenek rajtunk és ha már nem tudnánk bemenni Magyarországra, munkát is vállalnánk Aradon.

Egy középeskorú vastagnyakú bányamunkás fényképet vett elõ a tárcájából: Itt van a családom, a gyermekeim, hat apró cseléd, 3 nap óta egy kis tejen kívül alig ettek valamit. És két könyccsepp panaszkodott elõ nagy szemébõl. Mindnyájau családos, gyermekes emberek vagyunk, mondták. Ha egyedül lennénk, minden jó lenne. Nemsokára bejutottak a prefektushoz. Néhány perc múlt csak el és már kisimultak,

felvillanyozva jöttek ki a fogadószobából. A prefektus jóakarattal hallgatta végig a munkásokat és felszólitotta õket egyben, hogy hét fõn jöjjenek fel ismét a válaszért. Addig *Vatianu Aurélnál*, a repatriáló hivatal fõnökénél érdeklõdni fog ügyükrõl és ha lehetséges lesz lépéseket tesz érdekükben.

Az aradi határrendõrség ma táviratot kapott a magyar határhatóságtól, amelyben közli, hogy Magyarország befogadja mindazokat a repatriáltakat, akiknek megélhetésük Magyarországon biztosított van, vagy akiknek vagyonuk van Magyarországon és magyarországi illetõségük. A távirat vétele után a CFR. aradi igazgatósága minden intézkedést megtett, hogy az Aradon és Sofronyán vesztglõ repatriáltak 50 vagonos turnusokban már holnaptól, vasárnaptól kezdve lehetőséghez képest elutazzanak Magyarországra. *Vatianu Aurél*, a repatriáló hivatal fõnöke és az aradi vasuti forgalmi iroda vezetője ma délután megvizsgálták az aradi vasuti állomáson vesztglõ repatriáltakat és azokat, akik igazolni tudták, hogy Magyarországon megélhetésük van és hogy beköltözési engedélyt szereztek, jegyzékbe foglalták, hogy minden akadály nélkül elutazhassanak. A 160 vagonban elhelyezett köztül 25 vagon repatriált nem tudta igazolni, hogy megélhetésük biztosított van magyar területen. Ezek egyelőre itt maradnak és bevárják a magyar hatóságok távirati intézkedését, hogy bemehetnek-e Magyarországra. *Szentiványi Cábó* volt dévai kormánybiztos és *Wajdics György* aradi gyógyszerész, aki szintén repatriáltatja magát, a román hatóságok elõzékeny, ségével táviratoztak Magyarországra, hogy az összes megrekedt repatriáltak megkapják a belépési engedélyt.

— A Nemzetközi Vörös Kereszt megbízottja Aradon. A aradmegyei prefektúrára ma távirati értesítés érkezett, amely szerint báró *Rading*, a Nemzetközi Vörös Kereszt Egyesület kiküldöttje a holnapi nap folyamán Aradra érkezik. A táviratot Lókösházán adták fel s így valószínű, hogy báró *Rading* Magyarországból jön Aradra.

Kun Béla hóhérmunkája (A japánok verik a bolsevistákat.)

RÓMA. Egy olasz gőzösön több menekült érkezett a krími félszigetről Olaszországba. A menekültek elbeszélték, hogy a krími félszigeten, amíg Kun Béla volt a katonai parancsnok, a legborzasztóbb rémuralom dühöngött. Kun Béla 1248 embert végeztetett ki. Végül is maga a szovjet kormány is megelégedte Kun Béla hóhérmunkáját és elparancsolta a krími félszigetről.

HELSINGFORS. Vladivosztokból a japán csapatok ellen, akik fejevesztetten menekülnek.

Községek vizsgálta.

Kártérítés a kommunizmus miatt.

Az Őszentanna és Ujszentanna községek határában meghuzódó legelőt a két község már évek óta közösen használja. A kommunizmus kitörésekor, azonban az Őszentannai lakosok községi határozat értelmében kikérgették a földről az ujszentannaiakat. A jogrend visszaállításánál azután bírósági ítélet kötelezte Őszentanna községet, hogy továbbra is adja át a legelő felét, Ujszentannának. Ujszentanna község képviselőiben dr. Böszörményi László ottani ügyvéd beperelte az aradi királyi törvényszéken Őszentanna községet 48000 lei kártérítésért, mert ennyivel károsodott Ujszentanna azal, hogy a kommun alatt nem legeltethette marháit a közlegelőn. Az aradi királyi törvényszék Mézvárosi táblabíró elnöke alatt működő polgári tanács ma tárgyalta az ügyet és 48000 lei kártérítésre kötelezte Őszentanna községet.

Kétszer eladott fa.

(Kártérítés a bírói zárlat miatt.)

Schäffer Leó 1918. áprilisban kötelevel szerint eladott 400 vaggon tűzifát a Spitzer Salamon és Fial timisoarai (temesvári) cégnek. Miután a vételárat lefizette, megkezdte a fa elszállítását. Közben azonban a fa ára rohamosan emelkedni kezdett és Spitzer Salamon a még ott maradt fát eladta. László Endre és Földes Endre aradi fakereskedőknek. Schäffer tiltakozott az újabb eladás ellen és az aradi törvényszéknél zárlatot kért a fára. A törvényszék el is rendelte a zárlatot, de az ítélőtábla feloldotta a zárlatot és így László és Földes ismét megkezdheték a fa elszállítását. Schäffer most beperelte az aradi törvényszéken Spitzer Salamon 80 ezer lei kártérítés erejéig, mert szerinte ennyivel károsította meg őt a bírósági zárlat. Ma tárgyalta az ügyet az aradi törvényszék, de ítélethozatalra a bizonyítás kiegészítése miatt nem került sor.

Egy képviselő 250 ezer leles kölcsöne.

BUCURESTI. A kamara tegnapi ülésén Chiorascu elnökletével folytatták az agrárreformjavaslat tárgyalását. Az első szónok Junian Grigone volt, aki ama meggyőződéseként adott kifejezést, hogy a javaslat nem fogja véglegesen megoldani az agrárkérdést. Dicsérte a liberális párt 1917. évi kisajátítását és azt, hogy a párt az alkotmányba belevette a kisajátítás elvét. A liberális párt az érdem, hogy már 1913-ban belátta, hogy a parasztkérdés megoldásának egyetlen eszköze a kisajátítás. (Averescu és Garofid mosolyogtak.)

Junian: Nagyon sajnálom, hogy a miniszteri padokon oly csekély az érdeklődés eziránt.

Averescu: Azért nevettem, mivel azt mondták nekem, hogy Ön a múlt évben 250.000 leit vett fel a Marmorosch Blank cégtől. (Hosszszantartó nagy zaj.)

Junian: Mit akar ez jelenteni?

Averescu: Csak rá akartam mutatni az Önnél megnyilvánult inkonzekvenciára. Ön itt az oligarchia ellen beszél, viszont érte a módját, hogy abból hasznot húzzon.

Junian ezután folytatta beszédét, sajnálatának adva kifejezést, hogy nem szavazhatta meg Mihalache törvényjavaslatát, amelyet pedig a parasztlakosok követeltek.

Marzescu felbeszakitotta: Beszéljen Vajda táviratáról, amellyel megtiltotta a Mihalache javaslat

benyújtását! Kérdezze meg Maniut is. A táviratot Pop Csicsó kapta! (Nagy zaj az ellenzék padjain, szóváltás Dobrescu és Duka között.)

A rend helyreállta után Junian folytatta beszédét és hangoztatta a kisbortokok fontosságát gazdasági és szociális szempontból. Megállapította, hogy a régi alkotmány nem felel meg a mai Romániának. Beszédét azzal fejezte be, hogy ha a kamara állandó és biztos munkát akar végezni, úgy terjessze ki a kisajátítás mértékét, mert ez csak így elégítheti ki a parasztságot.

Ezután Cuza szólalt fel, aki az agrárproblémát politikai szempontból analizálta és a népszerűségét összevetette a kisajátítás mértékével. Konstatálta, hogy a nemzeti ellenzék a kisajátítást nem akarta komolyan keresztülvinni. Beszéde végén megállapította, hogy a jelenlegi parlament nem zetgyűlés alkotmányozó jelleggel bír és meggyőződését fejezte ki, hogy a kormány javaslata az ország megalégedését fogja kivívni. Beszéde közben nem mulasztotta el megtiladni régi ellenfelét, Jorgát és a zsidóságot. Cuza után Jorga szólalt fel személyes kérdésben és azt mondta, hogy Cuza elcsúszta az ő szavainak igazi értelmét és gyalázat, hogy egy egyetemi tanár ily varietébe illő beszédekert tart. (Nagy zaj és kárca.) Elnök az ülést bezárta.

Irodalom és művészet.

Medek Anna és dr. Székelyhidy Ferenc.

Akik tegnap a nyári szinkörben voltak, a legteljesebb elismeréssel adózhatnak Róna Dezső színigazgatónak, aki lehetővé tette, hogy Arad színházi közönségének a legkövetkezőbb művelészetben legyen része. Medek Anna és dr. Székelyhidy Ferenc, a budapesti Operaház kiváló művészei, akik három estén át vendégszerepelnek Aradon, tegnap a Faust-ban léptek fel. A közönség majdnem megtöltötte a hatalmas szinkört és bizonyára egy elsőrendű zenei élmény emlékével távozott a színházból. Már maga a grandiózus nyitány is ünnepies hangulatot árasztott a nézőtérre. A biztos kezű, temperamentumos Csányi Mátyás dirigálta a zenekart, amelyet a fúfharmonikusok erősítettek meg.

A vendégművészek diadalmas sikert arattak. Medek Anna tüneményes hangját feleslegesnek tartjuk dicsérő jelzőkkel elhalmozni. A közönség már a második felvonás néhány taktusából megállapította, hogy istenáldotta művésznek énekében gyönyörködik. A hatás fokozódott a kerti jelenet balladájánál, az ékszeráriánál és az ablakjelenetnél. A felvonás végén a közönség valószínű extázisban tapsolt és számtalanszor szólította a függöny elé a művésznőt partnereivel együtt. Ami Medek Annánál az énektudásán kívül meglepő, az a biz-

tonság, amellyel a legnehezebb zenei feladatokat is megoldja. Ehhez nemcsak hanganyag, hanem fölényes zenei intelligencia is szükséges s ezzel az attribútummal rendelkezik a művész, aki színjátékszás tekintetében a színpad nagyjai sorában méltó helyen áll. Dr. Székelyhidy Ferenc, a budapesti Operaház kedvelt lírai tenorja Faust szerepében rászolgál a legteljesebb elismerésre. Őde, csengő hangja Gounod áriáinak méltó interpretálója. Muzikalitása, játéktudása, fegyelmesség iskolázottsága az elsőrangú énekművésze. Különösen a második felvonás nagy szólójában mutatta meg, hogy nem törekszik olcsó hatásra, hanem az érzélem parancsát követve a partitúra szabályaihoz alkalmazkodik. A hatalmas sikerből őt is oroszlánrész illeti.

A régi szereplők közül D'Arin diabólikus Mephistója első helyen áll. Bár a kiváló művész irdiszpozícióval küzdött, a bordalt oly frenezus hatással énekelte, hogy meg kellett ismételnie. Horváth Mici (Mártha), J. Halmos Mici (Siebel) és Ladiszlay József (Valentin) tökéletesen beleillessztek a szinte ünnepi hangulatba. Az előadás a maga egészében kiváló volt, azonban apróbb hibákat mégis lehetett észlelni. Így például az első felvonás külső kórusa, nem tudni: kinek a hibájából nem vette a rendes tempót s a karmester a legnagyobb igyekezettel sem tudta helyrehozni az összhangot. A második felvonás híres valcere is sokat vesztett

szépségéből a női kórus ingadozása miatt. Feltűnt az is, hogy a második felvonásban a pikulás megállította az egész zenekart s csak Csányi rutinja akadályozta meg a blamázt. Ezeket a szépséghibákat az erőskezü, fegyelmet tartó karmester bizonyára ki fogja küszöbölni. (Ky.)

* Az aradi nyári szinkör heti műsora. Vasárnap délután: Három a kislány. Svárdström Valborg vendégfelléptével. Este: Alarcos bál, opera. Medek Anna és dr. Székelyhidy Ferenc felléptével. Hétfő: Farkas. Poór Lili vendégfelléptével. Kedd: Tosca. Medek Anna és dr. Székelyhidy Ferenc vendégfelléptével. Szerda: Szerető. Poór Lili vendégfelléptével. Csütörtök: Feltékenység. Poór Lili vendégfelléptével. Péntek: Mandarin. Poór Lili vendégfelléptével. Szombat: Az ember tragédiája. Poór Lili vendégfelléptével. Vasárnap d. u.: Csizmadia mint kísértet. Este: Ember tragédiája. Poór Lili vendégfelléptével.

* Medek Anna és dr. Székelyhidy Ferenc, a nyári szinkör nagyhírű vendégei vasárnap este Verdi örökszép zenéjű operájában, az Alarcos bálban folytatják nagysikerű vendégszereplésüket és kétélszázéves alkalmával is művészetükkel frenetikus hatást fognak elérni. Utolsó fellépésük kedden a Toscában, Puccini világhírű operájában lesz. E két előadás is rendes helyarák lesznek.

* Ifjúsági színházi előadás. Ma, vasárnap d. u. 5 órakor a városi színház téli színpadán a tanulóifjúság a helybeli állami főgimnázium tanári kara vezetésével és az áll. női tanítóképző közreműködésével, Alexandri a kiváló költő száz éves születésnapja alkalmából ünnepi előadást rendez, melynek keretében kisebb bohózatot, főbb költeményeit „Hilelek” című vígjátékát kerülnék színre. Jegyek a pénztárnál délelőtt és délután 3 órakor válthatók. Páholók 20, 15 és 10 lei. Támlásszék 5, 3 és 2 lei. Erkély 3 és 2 lei. Karzat 1 lei.

* Poór Lili, az aradi színházi közönség ünnepelt kedvence hétfőn kezdi meg több estére terjedő vendégszereplését. Az igazgatóság ez alkalmával olyan darabokat tűzött műsorra, amelyek huzamosabb idő óta az aradi színpadon nem kerültek színre. Így az első estén, hétfőn Molnár Ferenc híres darabja, a Farkas kerül színre, melyben Vilnát, szerdán Bródy Sándor Szerető című darabjában Annát, csütörtökön Arcybásev Feltékenység című drámájában Jelenét, pénteken a Mandarinban Gregoryét, szombaton és vasárnap Madách remekművében az Ember tragédiájában Évát játsza. Jegyek rendes árban az összes előadásokra már válthatók a téli színház pénztáránál.

* Svárdström Valborg vasárnap délután Schubert gyönyörű zenéjű Három a kislány című daljátékában bucsuzik az aradi közönségtől.

* Az Aradi Fotoklub, amely a Kulturpalota kistermében legutóbb is nagy siker mellett rendezett kiállítást, újabb tevékenységre halálozta el magát. A klub vezetősége ma kérvényt nyújtott be a prefektúrához, amelyben bejelenti a klub, hogy június hó 19-én választmányi ülést akar tartani. A kérvény szerint a fotoklub rendes közgyűlést is egybe akar hívni és ennek az időpontját június 26-ban állapította meg.

* Állami ajándékok legutóbb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortutay-palota) Régiségek, szövegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cseréltése és bizományi árusítása.

A román-szerb egyezmény.

BELGRÁD. Take Jonescu román külügyminiszter elutazása előtt tudatta a sajtóval, hogy a jugoszláv kormánnyal létrejött egyezség célja nem támadás, hanem a béke teljes mértékben való fenntartása mindkét nemzet érdekében. Ama egyezmények kiinduló pontja, amelyek a kisantant megalkotására vezettek, a közös érdekekben keresendő. Ezen az alapon kötötték a román-lengyel, román-cseh, görög-cseh és cseh-jugoszláv egyezményeket. E szerződéseknek elsősorban az a céljuk hogy kizárják és lehetetlenné tegyék, hogy ellenség rést üssön a szerződő felek egységén. Ez a legfontosabb állandó tulajdonsága a szerződésnek, mert a védelmi jelleg csak megtámadás esetén jut kifejezésre.

BELGRÁD. Take Jonescu június 8-án reggel 8 órakor elhagyta Belgrádot. Bucsuatására a pályaudvaron megjelent Pasics miniszterelnök a szerb kormánytagjaival.

Válóperjárvány

Ausztriában

BÉCS. Ausztriának bírósága évenként érdekes statisztikai adatokat hoz nyilvánosságra s ezek között talán legérdekesebbek azok az adatok, amelyek a válóperekre vonatkoznak. Az 1918. évek adatai most kerültek nyilvánosságra. Eszerint ebben az évben Ausztriában 40738 házasságot kötöttek s ebből 1779 házasságot bontottak fel, ami 4,5 százaléknak felel meg. Ebben a tekintetben természetesen első helyen jár Alsóausztria, de főleg maga Bécs, ahol egyedül 1078 házasságot bontottak fel. Legkevesebb volt a per Salzburg városában, ahol csak 38 válóper fordult elő. A házasságok kritikus időpontja a 2. és 10. házassági év között ingadozik. Egy év alatt és 10 éven túl a válások száma meglehetősen ritka. A legtöbb esetben a szétbontott házasság magtalan, de fordulnak esetek elő, ahol 5-5 gyermek születel a váló felek között. Legkomzervatívabbak ma is csak a falusiak, a mezőgazdák, mert az összes esetek közül csak 67 esetben folyamodtak válóperhez. Ez azt bizonyítja, hogy a vidéki házasságok há nem is boldogabbak, de mindenesetre tartósabbak, a városi házasságoknál. Aránylag elég ritkák a válóperék a munkásság körében is, ezzel ellentétben a katonatisztek és hivatalnokok között grasszál legjobban ez a befelegség. A kor is hatással van a válóperekre, mert a férfiak legnagyobb része 30-50 év között, a nők pedig 20-24 év között váltanak. A válás okai a legtöbb esetben hiútlenség és pedig nagyobb százalékban a feleségek által elkövetett hiútlenség, a férfiak között elég ritkán fordul elő ez az ok. Ezzel szemben a férfiaknál mértéktelen és házassági viszonyok nem megfelelő viselkedés ad okot a panasza és válásra, amihez ivás, kártyajáték, vagy goromba bánásmód járul. Leggyakrabban zsidók válnak, akiknél különös beleegyezésre válólevélre megadják a válási engedélyt. Gyakori eset a tettlegesség is a házastársak között, aminek aztán válóper lesz a vége. A válóperek nagyon hosszú ideig tartanak, legtöbbek időtartama 2-3 év között váltakozik, vannak azonban esetek, amikor néhány hónap múlva vége van a pernek s a felek elváltak tekintendők.

Magyarország és a bolsevista veszedelem.

PÁRIS. Reboul ezredes, a *Tempsben* „Magyarország és a bolsevizmus” címen cikket írt, amelyben a vörös veszedelemmel foglalkozik és leírja a magyar kommunista uralom történetét. Cikében azt írja többek között, hogy Magyarországon a kommunizmus azért tört ki, mert a nép elkölcsi depresszióban szenvedett. Magyar ország minden intézkedést megtesz, hogy az országot újabb veszedelemtől megóvja. Erre anyagi és erkölcsi állapota garancia. A magyar hadsereg szelleme kitűnő s ez a hadsereg minden forradalmat el fog nyomni. A magyar tár-

sadalom lelke mélyen antibolsevista. Állandóan antibolsevista egyesületek alakulnak, amelyeknek élén a Move áll. A magyar kommunista elemek Bécsbe, Pécsre és Prágába menekültek, ahonnan röpiratokat csempésznek Magyarországra és ily módon igyekeznek kommunista-propagandájukat folytatni. Az ország belsejében minden kommunista-veszedelem végképen megszünt. Cikket azzal fejezi be a francia ezredes, hogy külső veszély esetén egész Középeurópának talpra kell állania.

Elkobozzák Károlyi Mihály vagyonát.

Írtunk arról, hogy a budapesti kincstári jogügyek igazgatósága keresetet nyújtott be a héten a budapesti törvényszékhez. A kereset hivatkozással az 1916. évi, a hazaátulók vagyonának elkobzásáról szóló törvényre, rámutat arra, hogy az országból megszökött Károlyi Mihály gróf ellen egy a hadosztály-bíróságon, mint a büntetőtörvényszékben hazaárulás, felségárulás, zendülés és egyéb súlyos büntetőcselekmények miatt eljárás folyik s az eddig kiderített tényállás már is olyan súlyos bizonyítékokat produkált, hogy Károlyi Mihály bűnössége kétségtelenül meg is állapítható. A vizsgálat azonban nem fejezhető be, mert Károlyi a megtorló igazságszolgáltatás elől idegen országba menekült. Az 1916. évi hivatkozott törvény olyan esetben, amikor a hazaárulással és felségárulással vádolt szökésben van, elrendeli, hogy annak az ország területén bárhol levő ingó, vagy ingatlan vagyona az állam javára elkoboztassék. Ezt a törvényt a budapesti törvényszék legutóbb Zanella Rikárd fiemel képviselő esetében alkalmazta, Zanella, mint a közös hadsereg közlekedését vizsgáló, a frontról 1916-ban megszökött és az olasz hadseregben vállalt katonai szolgálatot és az osztrák-magyar armádia ellen harcolt. Ezért a budapesti törvényszék 1916-ban elkoboztatta Zanella fiemel

nyomdáját és minden egyéb ingó vagyonát.

A kincstár keresete két részre osztható Károlyi Mihály gróf vagyonát. Az egyik rész a saját birtokában és haszonélvezetében lévő hitbizományi és magánvagyonra, a másik rész pedig várományosi jogára hivatkozik. Károlyi Mihály ugyanis a hitbizományi alapító levél értelmében egyenes várományosa a gyermektelen Károlyi József grófnak s így a Károlyi József-féle hitbizománynak a haszonélvezeti joga is Károlyi József halála után őt illetné meg. A kincstár arra kéri a budapesti törvényszéket, hogy mondja ki teljesen elkobozottnak a Károlyi Mihály haszonélvezetében lévő hitbizományt, tekintet nélkül Károlyi Mihály örököseire is, legrosszabb esetben pedig csak a hitbizomány élvezetét ítélje meg az állam részére. A kincstár eszerint a bíróság döntésére bízza a kérdést, hogy máris végképp elkobozottnak nyilvánítható-e az egész hitbizomány, vagy pedig a Károlyi Mihály halálával visszaadassék az alapítólevélben megjelölt jogszertű örökösöknek? Ugyanilyen alternatíva elé állítja a kereset a bíróságot a gróf Károlyi József-féle hitbizományi vagyonra is, amelynek szintén Károlyi Mihály — a várományosa. Az ügyben valószínűleg szeptemberben tartják meg a tárgyalást.

Nem kell közbenjárás a vagonkiutaláshoz.

• Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara figyelmezteti azokat, akik vagon kiutalási kérelemmel a CFR. vagonkiutaló bizottságához fordulnak, ne vegyenek igénybe semmiféle közbenjárót, senkinek a vagonok megszerzésére irányuló szolgálataért díjazást ne ígérjenek s a kiutalásért semmiféle anyagi áldozatot ne hozzanak, mert a bizottság közbenjárók nélkül minden kérelmet a legméltányosabban elintézi. Természetes, hogy a rendelkezésre álló vagonok korlátolt számára való tekintettel a bizottság osztályozni kénytelen a benyújtott kérelmeket, elsőbbséget adván azon szállításoknak, melyeknek zavartalan lebonyolítása a közérdek szempontjából is fontos — ilyenek jelenleg például az élőállat-szállítások, ez a körülmény egyáltalán nem jelenti azt, mintha az egyéb szállításokhoz szükséges vagonkiutalási kérelmek nem nyernének kedvező elintéztést. A kereskedőket és iparosokat figyelmeztetjük, hogy vagonkiutalás iránti kérvényüket az iparfelügyelő úrnál kell benyújtaniok.

• Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara figyelmezteti azokat, akik vagon kiutalási kérelemmel a CFR. vagonkiutaló bizottságához fordulnak, ne vegyenek igénybe semmiféle közbenjárót, senkinek a vagonok megszerzésére irányuló szolgálataért díjazást ne ígérjenek s a kiutalásért semmiféle anyagi áldozatot ne hozzanak, mert a bizottság közbenjárók nélkül minden kérelmet a legméltányosabban elintézi. Természetes, hogy a rendelkezésre álló vagonok korlátolt számára való tekintettel a bizottság osztályozni kénytelen a benyújtott kérelmeket, elsőbbséget adván azon szállításoknak, melyeknek zavartalan lebonyolítása a közérdek szempontjából is fontos — ilyenek jelenleg például az élőállat-szállítások, ez a körülmény egyáltalán nem jelenti azt, mintha az egyéb szállításokhoz szükséges vagonkiutalási kérelmek nem nyernének kedvező elintéztést. A kereskedőket és iparosokat figyelmeztetjük, hogy vagonkiutalás iránti kérvényüket az iparfelügyelő úrnál kell benyújtaniok.

Akcióban a szövetséges csapatok

OPPELN. Az angol zászlóaljakkal megerősített szövetségszövetségi csapatok Felsősziléziában akcióba léptek, hogy elválasszák egymástól a lengyel felkelőket és a német önvédelmi őrségeket. Több helyen a lengyel felkelők ellenállás nélkül visszavonultak. Remélhető, hogy néhány nap alatt a szövetséges csapatok megteremtik az elválasztó vonalat. Azokon a vidékeken azonban ahol a lengyel és a németek még szemben állanak egymással, újabb véres összeütközések történtek.

BERLIN. A Lokalanzeiger értesülése szerint a felsősziléziailengyel felkelés vezetése Corfanty kezéből a kommunisták kezébe megy át. Ezekben az üzemekben oroszok is részt vesznek és kétségtelen, hogy Radek a legutóbbi napokban Felsősziléziában tartózkodott.

Medek Annánál és Székelyhidý Ferencnél

Arad város művészetét kedvelő közönsége pénteki első fellépésük után szeretetét fogadta Medek Annát és dr. Székelyhidý Ferencet, a budapesti Operaház kiváló művészeit. Az Aradi Közönség munkatársai ma felkeresték a művészeket, akiknek az aradi benyomása és Budapest információi a tegnapi est nagyszerű fellépésük után valószínűleg mindenképpen érdekelni fog.

— Budapestről, mondotta dr. Székelyhidý, tulajdonképpen a Tejuson (Tövisen) lakó édesanyám meglátogatása végett jöttem le, de aradi fellépésemet még Budapestben elhatároztam. Éppen a napokban kaptam egy látogatást az olaszországi Kuf-kommisszió hangversenyrendező irodájától, amely már régebben leköötött Medek Annával az idei nyárra egy velencei és egy abházai hangversenyre. A távirat arról értesített, hogy férve véte olaszországi hangversenyeinket néhány héttel elhalasztották. Így most alkalmunk lesz a többi aradi városban, így Clujon (Kolozsvárt) és Oradeamaren (Nagyváradon) is fellépni.

Egyelőre most Tejusra (Tövisre) utazunk és csak azután folytatjuk a körutat. Timisoarára (Temesvárt) is hívtak, egyelőre nem tudom, hogy be tudjuk-e osztani úgy az időt, hogy ott is fellépünk? A budapesti ezévi szerződésbeli kötelezettségünknek már teljesen eleget tettünk. A jövő szezon elejéig valószínűleg vissza se megyünk Budapestre. A budapesti Operának külön érdekessége volt Mader Rezsőnek, igazgatóvá való kinevezése. Mader még nem kezdte meg a szerződésbeli tárgyalásokat a jövő szezonra és programot sem adott. Budapest művészei életében nagy feltűnést keltett, hogy a Városi Színház is államosítani fogják. A kormány terve szerint az államosított Városi Színházban állandósított műsor szerint fognak játszani. Hetenként háromszor operát játszanak, három estén dráma kerül színre, míg egy estét a filharmonikusoknak fognak szentelni. A Városi Színház operáensemblejét kiegészíti operaházi tagokkal, sőt a Nemzeti Színház tagjaival is. Meg voltam lépve az aradi közönség nagy operaszereitétől, ugyanezt hallottam Svárdstörn Valborgtól is, aki már régi ismerősünk még Budapestről. Az aradi színeszekről is elragadtatással nyilatkoztunk D'Arin felfogását és játékát mind a ketten nagyon helyesnek tartjuk.

Medek Anna, aki művészekkel szokatlan szerénységgel hallgatva partnere nyilatkozatát, helyeslően bólintott, amikor dr. Székelyhidý az aradi közönségről és az aradi színház tagjairól beszélt.

• Bíróság előtt a tengeralattjárók parancsnoka. Lipsce. Holzendorff német tengernagyot bíróság elé állítják, hogy felelősségre vonják ama tengeralattjáróhajók parancsnokaiért, akik a háborúban kórházhajókat súlyosítottak el.

HIREK.

Timon Akos egyetemi rektor.

Budapestről kapjuk a hírt, hogy a Magyar Tudományos Egyetem tanácsa rektorválasztó gyűlésén Timon Akost választotta meg rektor magnifikussá. Timon Akos, aki elnökgazgatója a Magyar Társadalomtudományi Egyesületnek, közismert egész Magyarországon. A jogászok egész generációja tanul több ezer oldalra terjedő Magyar alkotmány, és jogtörténetéből és vizsgázott a tulságosan szigorú professzornál, aki megkövetelte hallgatóitól, hogy hatalmas munkáját betéve tudják. Természetes, hogy az óriási anyagot felölelő studiumból igen sok hallgató alig tudott megfelelni, s Timon Akos kéréselhetetlen szigorral buktatta el őket. Mint tudós első helyet foglal el a magyar jogtudományi világban. Külföldi egyetemeken töltött éveit után visszatért Magyarországra s elcinte a győri jogakadémián tanított. Majd gróf Csáky kultuszminiszter meghívta a budapesti egyetemre. Tudományos munkálkodásáért 1896-ban a miniszteri tanácsosi címet, 1909-ben pedig a Szent István rendet kapta meg. Itt említjük meg, hogy Timon Akos öccse, Timon Zoltán a különködéseiről ismert tanár évekig tanított az aradi fa- és fém ipariskolában.

— **Olaszország csehszlovákia ellen.** Bécs. Az itteni olasz követséghez közelálló körök véleménye szerint az a tény, hogy a csehszlovák csapatok a magyar határ mentén hadgyakorlatot tartanak, világosan elárulja Csehszlovákiának azt a szándékát, hogy megakarja szállni Nyugatmagyarországot. Olaszország még akkor sem tűrné el ezt, ha a csehszlovák és olasz államok közötti barátságos viszony csorbát szenvedne.

— **Vonatzavar az arad-budapesti táviró vonalon.** Lapunk olvasó közönsége ma nem olvashatja a Legújabb cím alatt a legfrissebb távirati jelentéseket. Ma délután egyetlen táviratot sem kaptunk budapesti tudósítónktól, mert az arad-budapesti táviró-vonal valószínűleg vihar következtében megromlott.

— **Esküdtel.** Az aradi ipariskola tanárai és tanárnői ma megjelentek Radu Pancu prefektus előtt és letették a hűségüket.

— **A osanádmegeyi nábob ajánléka.** Battonyáról kapjuk a jelentést, hogy Ujhelyi Kálmán dombegyházi földbirtokos, akinek Csanádmegeyében több ezer hold legjobb minőségű földje van, Dombegyháza község szegényeinek negyven hold legjobb minőségű földet ajánlott fel ajándékol. A jótékonyágáról ismert osanádmegeyi nábob Aradon is többször megfordult, ahol az uri körökben szívesen látták a nobilis gondolkodású földbirtokost.

— **Egy vezérigazgató halálós balesete** Páris. Fournier, a Schneider-Creusot gyárak vezérigazgatóját Normandiában egy vasúti átjárónál, amint autójával át akart menni, egy teljes sebességgel haladó vonat szorította.

— **VIDÉKI T. ELŐFIZETŐINK-HEZ!** Az előfizetési negyed közzében felkérjük t. vidéki előfizetőinket, hogy ugy hátralékos tartozásukat, mint folyótagos előfizetésüket az Aradi Közlöny-re a kiadóhivatalnak minél előbb beküldeni sziveskedjenek.

— **A szegényház élelmezése.** Megirtuk, hogy a gazdasági szék előterjesztést tett a városi tanácsnak a szegényház élelmezésére. A gazdasági szék azt az ajánlatot tette, hogy a régi élelmezést bízzák meg továbbra is a szegényház élelmezésével. azzal a kikötéssel, hogy ezen túl nem köhust, hanem marhahúst adjon a szegényházi ápolottnak. A tanács ma foglalkozott a gazdasági szék előterjesztésével és úgy határozott, hogy nyilvános versenytárgyalást ír ki a szegényház élelmezésére. Az ajánlatokat hétfőtől számlált 14 napon belül kell beadni a városi tanácshoz.

— **Külföldi átutalásokat legelőnyösebben eszközöl az Aradi Közgazdasági Bank R. T.**

— **Adakozás a repatriáltaknak.** Az aradi és sofionyai állomásokon veszteglő repatriáltak támogatására legújabbán a következő adományok érkeztek: Aradi vasutasok 83 lei, Termény- és Aruraktár R. T. 200 lei, Thau Mór 100 lei, Aradi vasutasok 37 lei, Weisz Pálné 10 kg. liszt, 5 kg. bab, Termény- és Aruraktár tisztviselői 3 kg. kenyér, 1 kg. szalonna, 1 kg. liszt, 4 darab tojás, Lambertus Henrik 4 kg. kenyér, Weisz és Benjámín cég 10 kg. liszt, 1 kg. cukor, Juhász Gábor 1 kg. szalonna, 100 kg. burgonya. Az adományokért a repatriáltak nevében köszönetet mond Cserey Sándor volt erdőszentgyörgyi állomásfőnök.

— **Orvosi hír.** Dohány Sándor dr. gyermekorvos rendelését, Str. Vincentiu Babes (Kis Ernő-u.) 1. sz. alatt megkezdte.

— **A közuti vasutak kongresszusa.** BÉCS. A közuti vasutak nemzetközi kongresszusa megkezdődött. A kongresszuson résztvettek Svájc, Dánia és Hollandia kiküldöttel is, akik szeretetüket fejezték ki Magyarország iránt. A kongresszuson azt követelték, hogy 1923-ban a nemzetközi kongresszus Budapesten legyen.

— **ATE—AAC labdarúgó mérkőzés vasárnap az Óvár-terti sporttelepen.**

— **Babuszkák versenye.** Első szerelmem, Pukkadjon meg, A színház kuliszszái mögöl, Gyercünk a strandra! Hétlapot szerkeszték, A tyukszem, Egy halott heszéd, Fogfájás, Az utcán barangolok, A cseresznye, Tréfás próhírdetések, stb. című szenzációs cikket közöl a népszerű „Aradi Fáklya” legújabb száma.

— **Az amerikai hadsereg.** Washington. Az Amerikai Egyesült Államok szenátusa a hadsereg létszámát 170 ezer főben állapította meg.

— **A kisiratosi gyilkosság.** Jelentettük a napokban, hogy Zsongor György 18. éves diák a kisiratosi határon Tapasztó József 20 éves fuvaros felbujtására megölte Kristóf Péter községi rendőrt. A két bűnös jelenleg az ügyészség foglya. Sommer Nándor vizsgálóbíró ma hallgatta ki először őket és a törvény értelmében elrendelte elmebeli állapotuk megvizsgálását, mert szinte lehetetlen, hogy két ilyen fiatal ember ép elmével bestiális cselekedetre képes legyen.

— **Mennyi pénz gyűlt be a segélybélyegből?** Ma érkezett meg az aradi pénzügyigazgatóságához a bucaresti pénzügyi kormány átrata, melyben felhívja a pénzügyigazgatóságot, hogy haladéktalanul tegyen jelentést arról, hogy a segélybélyegekből mennyi pénz gyűlt be a mai napig. A pénzügyigazgatóság értesülésünk szerint eddig a következő ada-

tok birtokában van: A segélybélyeg címén való készpénzleróvás 275,418 lei. A segélybélyegeket eladásából pedig a mai napig 125 ezer lelt vettek be.

— **A portorosei konferencia.** Róma. Beavatott diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a portorosei konferencia július 2-án kezdődik.

— **Bajnoki footballmerközés** TVTSE „Timisoare”—AMTE 12-én vasárnap, délután 6 órakor az AAC pályán igen érdekesnek ígérkezik, amennyiben döntő befolyású a bajnokság helyezésére és így erős küzdelemre van kilátás úgy a pontszámok mint a gólarányok megjavításáért. Jegyek elővételbe Maidtnál.

— **Amerikai kölosön Magyarországnak.** Budapest. Becey Antal budapesti mérnök most tért vissza Amerikából. Becey elmondta tudósítónknak, hogy komoly amerikai tákecsoport kölcsönt ajánl fel Magyarországnak, hogy a legutóbb Romániánál igénybevétt áruhitelt kamatozó kintstárjegyekkel fedezesse. Amerika érdeklődése az új kormányzat iránt rokonszenves, ami főként a korona javulásának köszönhető.

— **Meghívó.** Ezuton is felkérjük a Clubul sportiv roman „Gloria” t. tagjait, hogy a vasárnap, f. é. Junius hó 12-én a városháza disztermében tartandó rendezévi közgyűlésen az ügyek fontosságára való tekintettel, feltétlenül megjelenni sziveskedjenek. A „Gloria” elnöksége.

— **Nyári újdonságok és mosóárak** legolcsóbban Vándornál, Str. Metlanu (Fogray-u.)

— **Bércocsi-vizsgálat.** Az I. kerületi előjáróság a következő hirdetményt adta ki: A szabályrendeletileg előirt tavaszi bércocsi-vizsgálatot f. hó 16—18-ig fogjuk megtartani. Felhívunk az összes egy- és kétfogatu bércocsi tulajdonosokat, hogy ezen célból a városi tűzoltólaktányában jelenjenek meg bércocsiikkal. Mindegyik köteles magával hozni iparengedélyét, hajtási igazolványát, lovának marhalevelét. Figyelmeztetem, hogy a tavaszi vizsgálaton meg nem jelent bércocsi nem fognak ellátatni a további hajtáshoz szükséges határozattal, miért is az elmaradottak csak az ősszel megtartandó vizsgálat eredményéhez képest fognak a továbbhajtás jogában részesítettetni. A vizsgálat a következőleg lesz megtartva: Junius hó 16-án d. e. 8—12 óráig 1—40. sz. egyfogatu bércocsi. Junius hó 16-án d. u. 2—6-ig 41—80-ig. Junius 17-én d. e. 8—12-ig 81—130. Junius 17-én d. u. 2—6-ig 130—209-ig. Junius hó 18-án d. e. 8—12-ig az 1—30. kétfogatu bércocsi.

A régi szabószámla.

Furcsa-perben kellett ma itélkeznie az aradi királyi járásbírósnak. Gilbert János aradi szabómester még 1914-ben beperelte egyik vevőjét, Suhajda Béla budapesti földbirtokost 226 korona erejéig, mert a földbirtokos az általa megrendelt ruhákért még ennyivel tartozott. A per egész mostanig elhúzódott és az akkori temérdek pénz ma már ugyszólván bagatell összeggé zsugorodott össze. Ma tartotta meg a tárgyalást Éles Simon járásbíró. Suhajda Béla jelenleg Aradon tartózkodik és a Központi-szállodában lakik, ahova kézbesítették is neki szabályszerűen a bírósági idézést. A tárgyalásra azonban

nem jött el Suhajda és így a bíróság a törvény értelmében a kérdéses 113 lei megfizetésében elmarasztalta.

— **Távol van a villamos vasút.**

(Elkészült a tervezet, de az építésre nem kerül a sor.)

Még ez év elején a városhoz több ajánlat érkezett a közforgalomnak autobusszal való lebonyolítására. Abban az időben sokat foglalkozott a tanács ezzel a kérdéssel és úgy határozott, hogy inkább a régi tervét valósítja meg a város, amely szerint kiépíti a villamoshálózatot Aradon. Azóta már több hónap telt el és semmi intézkedés sem történt, hogy valami más, célszerűbb, a város közönségére nézve előnyösebb közlekedési eszközzel pótolják a mindenki előtt humor és nevetség tárgyát alkotó gőzvasutat. Érdeklődöttünk Zádor Imre gépüzemigazgatónál a késedelem okáról. Zádor igazgató kijelentette, hogy őt bizta meg a tanács a villamos vasút tervezetének elkészítésével. A tervezet egy két hét múlva elkészül, de arról még szó sem lehet, hogy a villamos vasutat néhány éven belül úgy építsék ki, hogy átadható legyen a forgalomnak. Szóval semmi autobusz, sem villamos nem lesz, hanem tűrnünk kell tovább is a város főutcáján a szerencsére ritkán éktelenkedő rozoga gőzvasút fojtó füstjét és csörömpölését.

Per a börgarnitúraért.

Közvetlenül a háboru kitérés előtt Reinhart Fülöp butorgyáros tól Rudas Jenő bankhivatalnok egy börgarnitúra vásárolt 800 koronáért. Rudas azonban akkoriban nem tudott magának megfelelő lakást keríteni és azért Reinhart butorgyárosnál hagyta a megvett butort. Közben be kellett vonulnia katonának és akkor megegyezett a butorgyárossal, hogy a háboru végéig beraktározva hagyja nála a berendezést és majd ha sikerül visszajutnia a frontról és lakást bérel, akkor el fogja tőle szállítani. A román impérium átvételekor megjelent Reinhart üzletében egy csendőrezredes és börgarnitúra akart venni. Reinhart kijelentette, hogy nincsen, de mert az ezredes ragaszkodott a börgarnitúrához, Reinhart bevallotta, hogy van a raktárában egy eladott berendezés, amit ő annak idején 800 koronáért adott egy banktisztviselőnek, de az ugylátszik már nem is fog érte jelentkezni. A csendőrezredes kifizette a nyolcszáz koronát és a garnitúra elvitette. Közben hazajött Aradra Rudas Jenő és visszakövetelte butorát. Tekintve, hogy Reinhart ennek nem tudott eleget tenni, beperelte a törvényszéknél Reinhartot a börgarnitúra mai értékének erejéig. Az elsőfoku bíróság elmarasztalta a butorgyárost. Ma tárgyalta a fellebbezést a tanács az ügyet, de ítéletet nem hozott, mert a felek a tárgyalás folyamán hajlandóságot mutattak a 15 napon belül való békés megegyezésre.

Ítélet**a köztisztasági razzia ügyében.**

Az aradi rendőrség nemrég köztisztasági razziat tartott az aradi piacon, később az aradi élelmiszerüzletekben, mézszárszékek-nél, a kávéházakban és az éttermekben is. A razzia alkalmával a rendőrség több helyen közegészségügyileg súlyos rendellenességeket tapasztalt, és a razzia után az illetők ellen hadadéktalannal megindították az eljárást, amelynek eredményeként a rendőrbíróság ma hirdette ki az ítéleteket. A rendőrbíróság egyenlőre csak 12 ügyet tudott ma tárgyalás alá venni, de a legközelebbi napokban már a hátralévő ügyekben is ítéletet hoz. Többeket 200—500 lel pénzbüntetésre ítélte a rendőrbíróság.

Vádak a városgazda ellen.

A városi tanács dr. Robu János főpolgármester előterjesztésére úgy határozott, hogy Pál Egon városgazdát, aki már évek óta látja el a városgazdai hivatal vezetését, felfüggeszti állásától. A városházán már régóta beszéltek a Pál Egon ellen indítandó fegyelmiről, amire különféle feljelentések szolgáltak alapul. Nem akartunk foglalkozni az ügyvel addig, amíg a fegyelmit megelőző vizsgálat világosságot nem derít a városgazda ellen felhozott vádakra. Nem akartunk egy esetleg ártatlan embert alaptalanul meghurcolni. Egyik reggeli lap egyoldalu információk alapján nyilvánosságra hozta a Pál Egon ellen felhozott vádak. Ezután már köteleseinknek tartjuk, hogy az érem másik oldalát is megmutassuk a közönségnek. A tanács egy miniszteri rendelet ellenére, amely kimondja, hogy a közhivatalnokok felfüggesztése csak konkrét és bebizonyosodott vádak alapján történhetik, egyoldalu információk alapján felfüggesztette Pál Egont. Illetékes helyen szerzett értesülésünk alapján megtudtuk azt, hogy Pál Egon az ellene felhozott vádak alaptalanságát be tudja és be fogja bizonyítani. Egyik vád szerint Pál a város lovait aradi gazdáknak kölcsön adta. Pál ezzel szemben kijelenti, hogy ezt a város érdekében tette, mert amikor a városnak szüksége volt igáslovakra, ugyancsak kölcsön kapott az illető gazdáktól. A másik vád az, hogy a város földjéből 12 holdnyi területet saját céljaira használt fel. Pál védekezése az, hogy a szóbanforgó 12 hold földet felsőbb engedélyre művelte meg. Pál Egon ügye még nincs befejezve, a fegyelmi vizsgálat még nem folyt le ellene. Ha ártatlansága bebizonyul, valószínűleg a legteljesebb elégtételt megkapja. Dr. Robu János főpolgármester ideiglenesen Covacevicu Iván városi aljegyzőt bízta meg a városgazdai hivatal vezetésével. A külső ügyek intézését Putics Andrásra bízta.

Magyarországon érvényben marad a statáriális ítélkezés.

BUDAPEST. Nemrégiben dr. Gál Jenő ügyvéd beadványt intézett a budapesti ügyvédi kamarához, amelyben az esküdtbíráskodás visszaállítását sürgette. Dr. Gál Jenő indítványa szerint a béke ratifikálásával kapcsolatban a kivételes hatalom gyakorlásáról szóló törvény megszüntetése az alkotmányos jogrend következménye és a legintósbab teendőnek az esküdtbíráskodás újból való életbeléptetését tartja. Mértékadó helyen azonban még nem merült fel komolyan az a terv, hogy az

esküdtbíráskodást újból életbe léptetik. Mértékadó helyen ugyanis azt tartják, hogy még nem érkezett el az idő az esküdtszéki intézmény életbeléptetésére, sőt egyelőre még a statáriális bíráskodást sem lehet megszüntetni. Mihelyt azonban a helyzet annyira javulni fog, hogy a statáriális bíráskodásra már nem lesz szükség és az esküdtszék is elég erősnek bizonyul a főbenjáró deliktumokkal szemben, semmi akadálya sem lesz az esküdtszéki intézmény újból való életbeléptetésének.

A stornirozott fizet.

Menczer Jakab ügynök. Schvartz Jakab dévai kereskedő és a Neuman Testvérek cég között egy vagon finomszeszt közvetített. Az ügynök Schvartznál fél percent províziót kötött ki magának és erre előlegként felvett ezer koronát, de a további 2800 koronát nem akarta megfizetni Schvartz. Menczer az aradi királyi bíróságon beperelte a hátralékos 2800 korona megtérítése miatt Schvartz Jakabot, aki azonban viszontkeresetet támasztott és még 5 követelte vissza az ezer korona kifizetéstől, mert a kérdéses ügylet nem jött létre. Kihallgatta a bíróság a Neuman-gyár igazgatóját, Fuchs Arnoliot, aki elmondta, hogy az ügylet tényleg nem jött létre, de a Neuman-gyár mindezek dacára kifizette az ügynöknek járó díjat, háromezer koronát. Menczer Jakab eladta, hogy Schvartz Jakab kötelezte magát, hogy a jutalékot még abban az esetben is megfizeti, ha az ügylet nem is jön létre. A bíróság a kérdés tisztázására elrendelte a bizonyítás kiegészítését és a dévai tanak kihallgatását.

Budapesten törvényszerűen vásárolják dollárt.

BUDAPEST. Az idegen pénznemeknek az utóbbi időben beállt stagnálása alatt is megfigyelhető volt a dollár nyugodt tendenciájú árfolyama, amely most lassan, de állandó mértékben emelkedik. A dollárokat állandóan vásárolja egy, a kormányhoz közelálló nagybank amely annak idején idegen valuta kiszállítására is engedélyt kapott. A dollár árfolyam emelkedésében, amely független a zürichi kurzustól, az a feltűnő, hogy a dollár az egyetlen pénznem, amelyből állandó tételek érkeznek az amerikai magyarok révén. A többi pénznemből, mivel az export szünetel, alig jön be valami Magyarországra és sajátságos, hogy a dollár árfolyama a folytonosan érkező tételek ellenére sem csökken, sőt a piacon, nincs is valami nagy bőrség dollárokból. Az amerikai magyar bankok állandóan pontos értesítést küldenek az átutalt dollárok mennyiségéről s ezek az értesítések rendszerint hamarabb érkeznek meg, mint ahogy a dollár a piacra kerül. Ez a körülmény, mindenesetre megkönnyíti a dollárban észlelhető akciót. Különben a vásárló bank napi vétele 10—20 ezer dollár között ingadozik.

Mazzantini Lajos meghalt.

Aradon még bizonyára sokan emlékeznek Mazzantini Lajos balettmesterre, aki 1919-ben a Krispin teremben tartotta táncelőadását. A körülbelül 70 esztendő fűrgő öreg urat állandóan egy csinos fiatal hölgy társaságában lehetett látni s különben is köztudomású volt Mazzantinié, hogy hódolója a szépnemnek. Valamikor európai hírvő táncmester volt az olasz mestros, aki tette a szépeket a legbájosabb hölgyeknek, akik tőle tanulták Terpsichore művészetét. A női nem tisztelete egész aggságáig elkísérte a mestert, aki, ugylát-szik, sohasem akart megöregedni, míg végre most a halál pontot tett bizonyára érdekes és kedves kalandokban bővelkedő élete után. Mazzantini, amikor Aradon befejezte szezonját, Budapestre költözött, ahol az Operaház balettmestere lett. Ma azt a távirati jelentést kaptuk Budapestről, hogy az öreg balettmester meghalt. Aradi tanítványai kedves tulajdonságáról is megemlékeznek. Az öreg ur mint afféle vérbeli táltos, igen szerette az édességeket, főként az édes süteményeket, s valahányszor megkivánta az inycsiklandozó tésztákat, maga állt neki a sütésnek és oly pompás süteményeket készített, hogy akármelyik cukrász megirigyelhette volna.

Meghalt a mozi feltalálója.

Friese Greene, a kinematográf feltalálója május 5-én Londonban elhalt. A nagyfontosságú találmány, tulajdonosának élete rendkívül szomorú és míg az ő találmányából annyi sok gyáros, filmkereskedő és mozi meggazdagodott ő neki semmi haszna nem volt belőle. Mint picadilly-i fényképész 1889-ben tette az első kísérleteket a kinematográf feltalálásra. Miután a cellulóz filmanyag akkor még nem létezett, a kísérletek eredménytelenek maradtak. Néhány hónappal később Greene érzékeny papirnegatívval kísérletezett, amelylyel sikerült egy lépést tennie a később elért tökéletességhez. Kísérleteit tovább folytatta és elköltött rájuk mintegy 250 ezer

frankot, ami teljes csődbe, valóságos nyomorba vitte. Házát minden felszerelésével, készülékeivel együtt eladták, őt pedig a fedezetlen adósságai miatt az adósok börtönébe csukták. Büntetésének kitöltése után egy mindvégig ismeretlenül maradt mecenás útján nagyobb összeghez jutott találmánya fejlesztésére. Ekkoriban sikerült neki az első vetítő-készülék előállítását. Az amerikaiak megérezve annak kereskedelmi értékét, hamarosan rátették kezüket. Greene maga a saját találmányának soha anyagi hasznát nem látta, sőt az életét is meglehetősen nyomoruságban fejezte be egy filmgyárban, ahol mint munkás a színes fényképezésnél dolgozott.

Gyilkosból — moziszinész.

BÉCS. A napokban tárgyalta az egyik bécsi bíróság Hilsner Lipót panaszát az Enos filmvállalat és Neumann Adolf kereskedő ellen, akiktől százezer koronát követel. A panaszban emondja Hilsner, hogy 19 évi fogság után teljesen pénztelenül jött Bécsbe, ahol könyöradományokból élt és Neumann azzal az ajánlattal fogadta fel, hogy élete sorát a film részére maga játssza el. Hilsner azt állítja, hogy nagy keresetet helyeztek neki kilátásba. A film elkészítése után mindössze 1800 korona végkielégítést adtak neki, amivel mindenesetre megelégedett, de emondja, hogy Neumann és az Enos filmgyár horribilis összegeket kerestek ezzel a filmmel, míg őt néhány koronával elküldték. A belpanaszoltak ezzel szemben tagadták, hogy Hilsnernek a kapott összegben kívül egyéb követelése is volna, mint filmszinész megkapta honoráriumát. Mint színészt csak olyan jeleneteknél alkalmazták, amelyekhez nem szükséges színészi képesség. A film különben sem sikerült és nem is ért el nagy hatást. Az sem igaz, hogy ők milliókat kerestek, sőt ellenkezőleg: a vállalkozók veszteséggel szenvedtek, mert a rendőrség a filmet a közrendre való tekintettel néhány előadás után konfiskálta. Végül megegyezés jött létre, amely szerint az Enos filmvállalat 5 ezer koronát fizet Hilsnernek, aki minden további követeléséről lemondott. Érdekes, hogy Hilsnert rituális gyilkosság miatt ítélték el 19 évi fegyházra.

— Pályaudvar-énevezés. A timisoara (temesvári) vasutigazgatóság Timisoara (Temesvár) Józsefváros pályaudvarát Domica Helena névre változtatta.

— Egy ezüst rubel értéke. Moszkva. A népbiztosok tanácsa dekretumot bocsátott ki, amellyel július 1-től kezdve életbelépteti az ércvalutát. Ezüstpénzeket hoznak forgalomba. Allhólag egy ezüst rubel meg fog felelni 13 ezer papírszevjetrubelnek.

A Stég-részvények.

BUDAPEST. *Isser* Károly, a Stég helyettes igazgatója a Stég-részvények sorsáról a következő felvilágosítást adta tudósítónknak:

— A Stégnek román területen fekvő összes délvideki uradalmait 125 millió leiert megvásárolta egy, ebből a célból alakult román részvénytársaság. A 125 millió román részvénytársaság részvényeiből a Stég 75 százalékot vett át, a megmaradó 25 százaléknak egyik felét átvette egy, román érdekcsoport, a másik felét egy francia konzorcium. A Stégnek 75 százalékos részesedése Bécsben a Bodenkreditanstaltnál van elhelyezve. Az új részvénytársaság székhelye Timisoara (Temesvár) s a cég a lugosi törvényszéknél van bejegyezve. A vezérigazgatóság Bucu restiben van, *Veith* Béla vezérigazgató idejének legnagyobb részét Bucu restiben, vagy Timisoaran (Temesvárott) tölti. A Stég Budapesten csak felszámolási munkát végez és vagyona nincs. Az új román részvénytársaság papirjai a párisi tőzsdén még nincsenek bevezetve.

Tizenöt éves karmester

A múlt hó végén szenzációs zenei eseménye volt Bécsnek. *Willy Ferrero*, egy tizenöt esztendősi fiú mutatkozott be mint önálló zenekarvezető és talentumával elragadtatta a zeneileg finyás érzékű bécsi közönséget. A fiatal karmester Amerikából jött a kontinensre, hogy megismertesse művészetét. Nem a pénz vonzotta az ugyszólván még gyermek virtuozt, mert hiszen Amerikában egy-egy koncertjéért kétezer dollárt is kap. *Ferrero* művészetéről London, Páris és Szentpétervár legelőkelőbb zenei kritikuskai a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak. A zenei fenomén 1906-ban az Amerikai Egyesült Államok Maine városában született. Szülei olasz varietéművészek voltak, akikkel két éves korában visszatért Európába, ahol hamarosan megnyilvánult zenei talentuma. Még öt éves sem volt, amikor a párisi Trocadero-ban egy hangversenyt vezetett. *Massenet*, a világhírű francia zeneszerző, aki jelen volt a hangversenyen, megölelte a gyermeket és fényes jövőt jósolt neki. Tulajdonképeni zenei pályája akkor kezdődött, amikor 1912-ben Rómában a Constanzi-színházban első színpadonikus hangversenyét rendezte. A közönség eleinte kételkedett, de amikor végighallgatta, hogy az allg hat éves fiú partitúra nélkül emlékezetéből dirigálja el *Beethoven Egmontját*, a *Tell Vilmost* és a *Tanhäuser* nyitányát, tombolva ünnepelte őt. Ugyanez évben Szent-Pétervárott *II. Miklós* cár előtt dirigált egy hangversenyt. A cár akkor megölelte és a Szent-Szaniszló-renddel tüntette ki. 1914. májusában egy londoni hang-

versenye után *Alexandra* angol királynő fogadta és pompás aranyórával ajándékozta meg. *Elena* olasz királynő, az olasz anyakirálynő és a pápa is meghívták a fiatal virtuozt, akit többször kitüntettek. 1915. áprilisában Rómában az Augusteumban nagy hangversenyt dirigált, amely alkalommal *Grippó* olasz közoktatásügyi miniszter a művészet és tudomány, nagy aranyérmével tüntette ki. Kiváló művészek *Ferrero* Willyben a második *Mozartot* látták. Filozófusok és politikai személyiségek csodálták Istenáldotta tehetségét. *Mugnone*, a legnagyobb olasz dirigens, *Sgambati* a római szent Cecilia-konzervatórium igazgatója, *Mascagni*, a híres olasz zeneszerző és még többen elragadtatással nyilatkoztak róla. Végül megemlítjük, hogy a háború után *Ferrero* dirigálta legelőször Rómában *Wagner Richard* egyik alkotását.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Zárich, június 10. Tőzsdézár-
lat: Berlin 875, Hollandia 196,
New-York 598, London 2221, Pá-
ris 4684, Bueuresti 940, Varsó 55,
Bécs 180, Zágráb 425, osztrák
lebeljegyzett korona 95, Budapest
240, Prága 880.

Bécs, június 10. Tőzsdézár-
lat: Márka 966, leu 1015, lira 8150,
francia frank 5180, svájci frank
11000, dollár 657, szokol 902, an-
gol font 2450, dinár 1800, lengyel
márka 54.

Arad, június 11. Dollár 61—
615, márka 100—101, magyar
korona 0:30, osztrák korona 0:10,
francia frank 5:40, dinár 1:80,
szokol 0:90.

A budapesti tőzsde mai zár-
latáról és a zürichi tőzsde mai
megnyitásáról nem kaptunk táv-
íratit jelentést, mert Budapest és
Arad között a táviróforgalomban
zavar állott be.

Eladott aradi ingatlanok.

Kovács József eladta a Str.
Graniceliror (Török Ignác-utca) 5.
számu házat 41.000 leiert. Szabó
Mátyás és neje. — Jovanov
Jelina férj. Vostynár Zsiváné és
tulajdonostársai eladták 7 hold
950 négyszögöl szántót 182.500
leiert Siklován János és neje.
— Högye László és neje eladták
a Strada Capitán Ignát 24. számu
házat 18.000 leiert Bálint Kálmán
és neje. — Kónosok Lajos és
Gergely eladták a Str. Dimitrie
Raicu (Andrényi Károly-utca) 1.
számu házat 70.000 leiert Griech
Mátyás és neje. — Kozma
Mihály és neje eladták a Zimánd-
dűlőben fekvő 200 négyszögöl
üres telküket 4000 leiert Körösi
Sándor és neje. — Zabán Já-
nos és neje eladták a Str. Má-
rascsti (Kossuth-utca) 21. számu
házat 30.000 leiert Hoffmann Já-
nos és neje. — Molnár Jó-
zsefné és Kriszta Andrács eladták
a Str. General G. Coanda (Boro-
na-utca) 16. számu házat 16.000
leiert Basch Löriné és neje.
— Alzner Hugó és neje és Jas-

per Emilia eladták a Purgly La-
josné-utca 127. és 129. számu há-
zat 30.000 leiert Bisz János és
neje. — Bózsidi Leoszváva
eladta a Str. Dr. Romul Veliciu
(Lipót-utca) 26. számu házat
28.000 leiert Giszner Arnoldné-
nak. — Ozv. Török Lajosné és
gyermekai eladták a Str. Consis-
toriatul (Batthyáni-utca) 14. szá-
mu házat 110.000 leiert Zorád
Jánosné szül. Bacilla Gizellának.

— Előadás a oluji (kolozsvári)
árumintavásárról. A oluji (ko-
lozsvári) árumintavásárról vasár-
nap, a hó 12-én délelőtt 11 óra-
kor előadást tart Balázs Gyula
a oluji (kolozsvári) Iparkamara
főtítkára az Aradi Kereskedelmi
és Iparkamara nagytermében. Az
árumintavásár iránt, mely július
15-én kezdődik, már is nagy ér-
deklődés nyilvánul meg egész Er-
dély s a királyság kereskedővilá-
gában is, mert ez a mintavásár
lesz hivatta arra, hogy először
mutassa be Erdély ipari és gyári
termékéit s a közönség innen fog-
ja megtudni, hogy számos olyan
áruéik van, amit itthon lehet
beszerezni, mint a külföldön. A
oluji (kolozsvári) kamarai főtítkár
vasárnap előadásán a Kamara
szívesen lát minden érdeklődőt.

Mozl.

A mozgóképszínházak műsora.
Június 13-án az Apollóban: Az örök
ifjúság... Fantaszínház. Műdráma. —
Az Urániában: Szegény kicsi pillangó...
Társadalmi dráma. — A farm asszonya.
Amerikai dráma.

* Az örök ifjúság. (Uj Gaumont-film
az Apollóban.) A francia Gaumont-film-
gyár, amelytől egymásután kapjuk a
legújósabb kulturfilmeket, újabb szen-
zációs filmdrámával lepi meg a moziba-
láró közönséget. „Az örök ifjúság” a
címe a Gaumont filmgyár új slágerének,
amely csapangóan fantaszínház, eredeti
ötleteket hoz elénk pompás irodalmi fel-
dolgozásban. A finom hangulatokkal át-
szórt mese a fiatalság himnuszát zengi a
szingardag történetben. Ragyogó ötletek,
művészi meglátások, meglepő fordulat-
ok s pazar fölvetések az alapulajonsá-
gal ennek a grandiózus filmnek. A szerep-
lők a párisi színészek legjobbai közül
kerülnek ki. Legtöbbjüket már ismerjük a
Gaumont előbbi filmjeiről, egyiket-
másikat csak a közelmúltban csodáltuk
a Jüdex című drámában. Az Apolló szin-
ház az erdélyi mozik közül az elsőnek
mutatta be vasárnaptól kezdve a Gau-
mont új szenzációját. Vasárnap az elő-
adások 3 órától kezdődnek.

* Szegény kicsi pillangó... (Hela
Moja dráma az Urániában.) Vasárnap az
Uránia színház a megszokottal is jobb
műsört mutat be. Az új programnak
két szenzációja is van; mind a kettő a
filmplac legfrisebb újdonságai közé tarto-
zik. Betüntetásra kerül „Szegény kicsi
pillangó” címen egy rendkívül érdekes
cirkuszdráma, amely az artisták vándor-
életének minden sajátosságát és szenve-
déseit reális színekben festi meg. A fő-
szerepben Hela Moját, ezt a csodálatos
tehetségű művésznőt látjuk. Egy táncos-
nő alakját rajzolja meg művészetének
gazdságával. A szegény kicsi pillangó
nyomorult sorsának suya alatt vergődik,
míg aztán felragyog az ő napja is s gond-
talan, boldog élet veszi körül. A Hela

Moja drámán kívül egy nagyszerű ame-
rikai képet mutat be vasárnap az Uránia
„A farm asszonya” címen. Az amerikai
filmek minden eredetiségével és izgató
érdekességével rendelkeznek és a kitünő
film.

Magyarországon

szaporodnak a bankbetétek.

(A takarékpénztárak csak rövid
lejáratu kölcsönöket adnak.)

BUDAPEST. Pénzügyi körök-
ben köztudomásu, hogy a takarékpénz-
tári betétek most jelentékeny-
en szaporodnak s ennél fogva
felmerül az a kérdés, vajjon a ta-
karékpénztárak, melyek az utóbbi
időkben árutizletekkel és érték-
papírüzletekkel voltak kénytele-
nek foglalkozni, visszatérnek-e
most már régi és megszokott üz-
letkörükhöz, a szolid és szerény,
kamatjüvedelmet nyújtó kölcsön-
műveletekhez? Egy bankember
ezekre a kérdésekre a következő
felvilágosítást adta:

A takarékpénztári betétek szá-
porodásának oka az, hogy a ko-
rona értéke emelkedik és a kül-
földi valutákért befolyó pénzek a
betétekben való elhelyezést kere-
sik, noha a betéti kamatok a 2 szá-
zalékot még nem is haladják meg.
A takarékpénztárak alkalmazkod-
tak a viszonyokhoz és konjunktú-
rális üzletekkel igyekeztek gyü-
mölcsöztetni tőkéiket és a rájuk
bizott betéteket. Most is a változó
viszonyokhoz simulnak. Az a
gondjuk, hogy az örizetükre bizott
kapitalist gyümölcsöztessék és
hogy azt nagyobb kockázatokba
lépni ne engedjék. Ezért hosszule-
járatu kölcsönöket még egyáltalán
nem folyósítanak, sőt a rö-
vid lejáratu kölcsönök folyósítása
sem nagyobb arányu a takarékpénz-
táraknál. Érdekes, hogy a zá-
loglevelek iránt már bizonyos ér-
deklődés mutatkozik a pénzpia-
con. A takarékpénztárak ez idő
szerint a devizapiacot igyekeznek
kihasználni azokat az előnyöket,
melyeket külföldi összeköttetések
révén kihasználni módjukban áll
és ez az üzletág is elég jüvedelmet
nyújt nekik arra, hogy a betéti tár-
caikban felgyülemelő tőkéket meg-
felelő módon gyümölcsöztethes-
sék. Egyébként most a tőzsdén
várható szilárdság kérdése foglal-
koztatja a pénzembereket. Olyan
fordulat ez is, mely bizonyos vál-
toztatásokat ígér a piacon. Elér-
kezett az árfolyamzuhanások ha-
tára. A tőzsde most már a távo-
labb eső jövőt nem fogja eszkomptá-
lni, hanem a jelent nézi csupán,
mely azt mutatja, hogy: a papír
árfolyama milyen arányban áll
a papír jüvedelmezőségével. Ez az
egészséges fejlődés kezdete és ez
elvezet ahhoz, hogy a takarékpénz-
tárak újra felvehetik azt a
normális üzletkört, melynek szol-
gálatára alakultak.

Utlevelek láttamozását

és buroresti megbízásokat pontosan és megiepe oloson eszközlünk. Futárunk kedden, 14-én indúl, szombaton érkezik.

„Kelet”

Hirapiroda Arad, Strada Alexandri (Salaos-utca) 1. Telefon 132. Ögátala/donosok: Sándor Iván és Sándor Ferenc.

Esetek, meszelők, gyökérsurlok s mindenemü **kefék, cirokseprök** nagyban raktára. Utasó és mindennemü **kosarak** leg-olesóbban kaphatók. Vizsonteladókna a legolesóbb beszerzési forrás. 2966

VAKOK BOLTJA

Arad, Str. Gen. Grigorescu (Tabajdy-u.)

Baumann Lajos

hordókereskedő

Iroda: Str. Iosif Vulkán (Kazinczy-u.) 11. Lakás: Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 11. Bekapcsolt telefon 847. szám.

Ajánlja legolesóbb naplárban állandóan nagy raktáron levő, ugy használt, mint kitünő száraz donzafából készült új botos hordóft. Nagymennyiségü zsirtöltésre petroleum és olaj töltésre alkalmas hordók eladása és vétele.

Ajánl ezenkívül 25 darab cca 350 hektó teljesen jókarban levő fenyőfából készült szilva cefrekádát és egy 200 liter töltöké pességü alig használt legujabb szerkeze- tül lapos pálnkakaföző üstöt, oldalán ke- verő készülékkel és cilinderral eladásra, esetleg kölcsönbe is. 2341

MIELÖTT HÁZAT EPITENE, átalakítana, tatarozna, vagy bármily in- vilási munkát végeztetne, kérjen ár- ajánlatot

TRITTHALER FERENC

Építészeti irodájától Str. Cosbuc (Wesse- lényi-utca) 47. ahol tervek és költségve- tések a legmodernebb építkezésekről, a vállalt megbízások pedig a legújányo- sabb árért elkészítettnek. 10781

Mielőtt butorait beszerezné, okvetlen keresse fel

BARICZ MATE

új butorraktárát

Str. Metianu (Forray-utcában.)

Megnyilt VICTORIA

butorgyár lerakata:

Neuman-palota Str. Horia (Széchenyi- utca), ahol mindennemü butorok a leg- egyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig állandóan raktáron vannak igen olaso trak mellett. 2195

Kölcsönöket

házakra, értékpapirokra. Idegen pénznemeket vess és elad. Atuta- lasokat, fizetéseket eszközöl bár- hová legújányosabban

Lloyd-Bank

Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 8. szám. Minorita templommal szemben. 10924

2 vizsgázott fütöt

(fütöt)

önmüködő Babcock-Wil- :-: leox kazánokhoz :-:

kerestünk

írásbeli kérvények bizo- nyítványokkal 2875

Rudai 12 Apostol-Bányatársulat, BRÁD, (Hunyadmegye) címre küldendők.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépít. Szepülök, májfoltok, bőrpattak, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi hasz- nálát után megszüntet. Az arc rozadás tde hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

LA BÁCASKAI KENDER

fésülve és nyersen. - Állandóan nagy készlet raktáron. Legolesóbban szállít: 2888

Milivoi Radován, Arad, Str. Kogalniceanu (Mikes-u.) 14-18.

Sürgösen eladó:

- 1 drb. új stráfkocsi,
- 6 drb. erős új igáskocsi,
- 2 drb. daráló malom,
- 1 drb. henger szita,
- 1 drb. tengely 40 m/m. 3 m. 50 cm., 8 gyürös csapággal és tárcsákkal, 2887

18 folyó méter villany-motorkábel. Seprükötőgépek és a hozzá való varrógépekkel. Komplet kovács- szerszám francia tüzzel. Bővebbet:

KORMON GYULA,

Strada Spira Georgehia (Akáó-utca) 10. sz.

Mielőtt házat venne!

forduljon bizalommal a lenti irodához, házak 8, 4, 5, szobás lakással, gazdasági felcserekekkel, kerttel porom áron eladók. Jömenetelü fizetek, 2, 8, szobás lakással, rendkívül jutányos áron, vendég- lők, élelmiszerüzletek, minden elfogadható árért, buteroszott szobák kiadó állandóan előjegyzésben. Bővebb felvilágosítással díjtalanul rendelkezésre állok a n. é. közönségnek 10961

FRIEDMANN

Ingatlan forgalmi iroda. Rákóczy-u. 1. szám.

Aradi határban 45 hold tanya teljes fel- szereléssel eladó. Braun téglagyár mögött

6 hold föld egytagban olcsón eladó

Hegyalján 8, 4, és 5 holdas uri szőlők teljes felszereléssel eladó.

Haász irodája által, Str. Eminescu (Deák Feren- c-utca) 2. 10699

Babsatelepi Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet

óvadékképes nős üzletvezetőt

keres. - Ajánlatok 2898

Szövetkezet igazgatóságának Babsatelep küldendők.

Prima Raffia Mayunga

Extra Prima Manilla kötőzsinor, Angol és aussigi kék kö szállítványok beárkeztek. Legolesóbb napi áron kaphatók:

BALKÁN IMPEX

Balkán Export Import R.-T. Timisoara (Temesvár). „Prompt” Távirati cím: BALKÁNIMPEX. 10821

KÖNIG MIKSA

nemzetközi szállítási iroda ARAD. 10928

Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámügynökség Aradon és Curticin. - Gyűjtőkocsikat feldolgoz és vámol 48 óra alatt. - Darabárukat szállít biztosítva teljes szavatossággal a Frankfurti Általános Biztosító R.-T. vezérképviselote által.

FOG	JEANETTA MOHR vizsg. fogtechnikusné. Arad, Luther-tér 1. Munkái: 8-12, 2-7-ig. Mindon osztályokban szeg- nyeknek ingyen fogszoba.	FOG
		10611

Kosztümkök, estélyi ruhák, bluzok, pongyolák, elegáns toillettek és gyer- mekruhák legdivatosabb façonban készűnek 2898

Szida Pálné

női divattermében. Piața Mihai Viteazul (Ferenoz-tér) 1a. szám Tisztviselőknék nagy árkedvezmény.

Eladó házak:

Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos- utca) 93. számú ház borbély üzlettel 18.000 leiért. - Szél-utca 2. számú eme- letes bérház— Strada C. Negrucci (Mik- száth Kálmán-utca) 10. sz. 9 hold ha- szonbères földdel bevetve olcsón. - Strada Gelu (Álmos-utca) 10. számú ház sürgösen, minden elfogadható áron. - Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos- utca) 159. számú ház üzlettel. - Calea Andrei Saguna (Varjassy Lajos-utca) 37. számú ház pékséggel. - Bethlen- ut- ca 27. számú ház üzletnek is alkalmas, 20.000 leiért. HAASZ Ingatlanforgalmi irodája által Str. Eminescu (Deák Fe- rencz-utca) 2. szám. 10699

ELADÓ

összesen 178 drb. 6-16 m. hosszú 15/19-20/18 cm. széles I. osztályu faragott kemény épületfa, ára 260 Lei köbméterenként. Azonkívül különböző hosszúságu 8-9/8-12 coll vastagságu erős fenyő pallók 26 Lei négyzetméterenként. Árak ab Borosobes állomás értendők.

Ajánlatok: Igazgató tanító, Buteni címre kéretnek. 2896

Cleiton Schutlevert 8 lóerős magánjáró eséplögarnitúra teljesen kijavitva 85.000 Leiért eladó. 10899

Haász irodája

Str. Eminescu (Deák Ferenzo-utca) 2. C. F. R. Directiunea Regionala Arad. 6034-1921. szám.

HIRDETMENY (Talpa rekvtálás)

Kapcsolatlan folyó évi április hó 15-én kelt 6034-921. számú hirdetményünkkel valamint a közlekedésügyi miniszterium 124375. számú rendeletével közöljük, az össze talpa termelők és talpa keres- kodőkkel, hogy a fennit jelölt miniszteri rendelet értelmében a készletükben levő összes bükkfalpáknak 40%-át, a tölgy- talpáknak pedig 50%-át román állam- vasutak igazgatóságá részére elekrekviráltattaknak jelenük ki. Megjegyezzük, hogy az összes talpa mennyiségé addig nem mobilizálható, amig a közlekedés- ügyi miniszter fenti rendelete értelmében a román államvasutak a fenti Quota sze- rint mennyiséget át nem veszik, illetve amig a miniszter nem rendelkezik.

Felkérjük mindazon talpa termelőket és talpa kereskedőket, akiknek az aradi kerületi vasut igazgatóság nemkülönbén az aradi és csanádi egyesült vasutak állomásán, illetve azok körzetében levő erdősegékben kitermelt talpák vannak, azok tárolási helyét, minőségét, tölgy- vagy bükk mérelét és mennyiségét kerü- leti igazgatóságunk pályafenntartási osz- tályával közölni sziveskedjenek és po- dig jelen hirdetmény közzétételétől szá- mított 10 napon belül.

E bejelentések alapn az államvas- utak közgei a talpák tárolási helyén az adatokat felülvizsgálják és az eredmény- ről jegyzőkönyvet vesznek fel, a talpa tulajdonosnak pedig az elekrekvirált tal- pákról elismervényt adnak, melynek alapján a szabad talpa mennyiség el- szállításához szükséges szállítást iga- zolványok a miniszter által fogtak ki- adatul. Egyben felhívjuk az érdekelték figyelmét arra is, hogy a rekvtálásnát a közizgatgatás közgei és a M. S. Major delegatusa is közre fog működni.

Megjegyezzük, hogy csakis a szállítási feltételeknek megfelelő talpák lesznek elekrekvirálva, illetve átvéva.

Arad, 1921. június 2. 2390
Director Regional: Thalovic.

Gummitömlöt Spiráltömlöt Gummilemezt Gummlárut 2151 műszaki célokra

PIRELLI-féle

milánói gyártmányt szállit leg- olesóbban azonnal raktárról: Sz. G. E. Géposztálya Sibiu (Nagyszeben) Ső-u. 22.

A milánói PIRELLI gum- migyarak egyedárusító helye.

Zsák, zsineg, ponyva, tömlő, előnyös áron **HACKER** TESTVÉREKNÉL ARADON beszerezhető: Iroda: Strada Muresului (Maros) 1.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

FILET munkához netelést készítőket emelket közöljük „Kelet” hírlapjával. 10928

INTELLIGENS németül tudó kisasszonyt keresek 4 és 6 éves fiúcska mellé. Cím: Kelet hírlapiroda Arad, Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. 10928

DELUTANI MUNKÁT vállalok. Kukul Lajosné, Boulevardul General Dragalina (Apponyi-körút) 7., I. em. 8. ajtó. 2466

VASKERESKEDŐSEGÉD, fiatal, alkalmazást nyer. Kovács Soma Társaság Arad. 2392

EGY FIATAL SEGÉD felvételt „Colombó” cégénél. Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 10. 2399

ELSŐRENDŰ fizető masinát leányok felvételnek. Cím: Kelet hírlapjával. 10491

FŐMOLNÁRT keres környékbeli vámmalom melletti belépésre. Német-román nyelv ismerete és magasírlásban jártasság szükséges. Személyes ajánlkozás. Cím a kiadóhivatalban. 2385

MAGÁNHIVATALNOK, fiatal nő, három nyelvet beszél, valamilyen nagy üzemmél, vállalatnál vagy gazdaságban bizalmi állás betöltésére vállalkozik. „Megbízható” című ajánlatok Wallinger hirdetője továbbá. 10977

URASÁGOKHOZ vidékre főmosónénak, vasalónénak ajánlkozok megbízható nő. Cím: Wallinger hirdetőjében. 10978

Lakás.

KERESEK a Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) közelében egy modern négy szobás lakást minden mellékkeliséggel. Cimeket a kiadóhivatalba kérek. 2367

ALBERLETBE vennék két elegánsan burtozott külön bejárata szobát, fürdőszoba használattal és konyhával a központban. Ajánlatok: Kelet hírlapjába Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. 10926

EGY, vagy két különbejárata szobát keresek teljes ellátással. Cimeket „Diszkrét” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 2401

Vétel és eladás.

KASSZA (Wiese-típus) 2-ös számú és 1 Sanitas szobagőzfűtő eladó. Ferényi-utca 5., földszint jobbra. 2418

GYERMEKKOCSIT jókarban levőt megvételre keresek. Cím: Kelet hírlapjában. 10928

GYERMEKKABÁT, ruhák, cipők olcsón eladók Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 14. II. emelet. 10441

PERZSA ebédlő és 2 darab összekötő szőnyeg megbizásból olcsón eladó. Salon Artistique (Fischer Eliza-palota). 2404

GYERMEKKOCSI eladó. Megtekinthető Boulevardul Carol I. (Wiese-típus) 26., emelet balra. 2407

FARSZTERGAPAD, 1200 Lei, ruháztári fogas, gyermekágy, tejhűtő, jégsekrény, hegedű, kottatartó, ágyak, drümo, majolika virágállvány, 2 Meidinger kályha, inga-óra. Boulevardul Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 7., hátsó lépcső, ajtó 7. 2408

KOMPLET fürdőszoba berendezés eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2107

MALOMKÓ kitűnően bevált Quarzt, selyemszita szövet, gépolaj, gépkenőcs, malom és gépüzemi cikkek Kovács Soma Társaság Arad. 2393

ÉPÜLETFA, használt ajtó, tokkal olcsón eladók Strada Ciocnea (Pöhlberg Ernő-utca) 9. 2396

MODERN, teljesen új ebédlő, háló és konyha berendezés eladó. Thököly Imre-utca 26. szám. 2389

GÉPOLAJ, **MOTOROLAJ** érkezett, hordoként olcsón kapható Barthmes, Str. Alexandri (Salacz-utca) 3. Telefon 10927

REPATRIÁLÓ CSALÁDTOL butort megveszek átadható lakással. Cím a kiadóhivatalban. 2391

ALIG használt gyönyörű, teljes keletgye eladó. Cím Wallinger hirdetőjében. 10978

KERESEK egy jókarban levő ponná hajtókocsit és hozzávaló egy pár lőszerszámot. Ajánlatot a kiadóba kérek. 2368

FABRICA DE UELIURI DIN ARAD, Alexandri Lengyel si Fii (Aradi Olajmalom, Lengyel Sándor és Fiai) Bulev. Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 22. Telefon 135. Ajánl napi áron desztillált és raffinált gépolajat, vulcán olajat, gőz és motorhengerolajat, autófóraját, autót és nehéz benzint, továbbá zsirt, sárga és fekete kocsikenőcsöt, tökmag, napraforgó és repceolajat, olajpogácsákat. 10641

LEVELPAPIR, selyempapír bélésű borítékkal dobozonként 16 lei, Kniezer papírkereskedőnél, Dobó-utca. 10671

BUTOR, Ebédlő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiegensfeld butoraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

ANTIK és modern porcellán, butort, szőnyeg, festményeket, ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Allandó kiállítás. Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

RÉZKÉNPOR, dupla carbolneum, facement, fedélakk, vaslakk fedélragasz Dobiaschi Dörner Arad. 2290

ÉRTÉKES, 6 személyes ezüst-éveszköz — 54 darabból álló — hal-éveszközök jutányosan eladó Strada Cosbuc (Wesse-lényi-utca) 51. 2403

SZALONGARNITURA, konsol tükör, ebédlő kredenc, stb. eladó Strada Russa Sirlam (Aulich-utca) 15. 800

MEGVÉTELRE KERESK egy használt vasszerkezetű sodrony diszkerítést és egy jókarban levő fürdőkályhát szén, vagy fafűtésre, Horn Ferencz, Ujszent-anna. 2402

ELSŐRENDŰ RÖVID ZONGORA eladó. Megtekinthető Faix zongora raktárában Strada Consistoriului (Baltányi-utca.) 10926

TIZENKÉT LŐERŐS amerikai „Schact” benzinnel, fekvő két hengeres cséplőgép vagy szivattyú hajtásra alkalmas, jutányosan eladó. Bővebbet: Schamberger kocsigyár. 2371

GŐZCSÉPLŐ GARNITURAKI
6 HP. magánjáró cséplőgarnitúra elevátorral ... Lei 65'000
8 HP. Hofherr magánjáró ... 40'000
6 HP. MAV. magánjáró ... 35'000
6 HP. Hofherr magánjáró ... 35'000
Hofherr elevátor ... 10'000
Hofherr Purificator ... 30'000
8 1/2 HP. benzinnel ... 5'000
Hofherr herafejtő ... 12'000
3 tonnás teherautó ... 85'000
eladó, esetleg nyári időnyire bárbe vehető. „HERRULES” GHPMÜHELY & ASZÓD, Timisoara (Temesvár), József város, Nap-utca 5. szám. 2377

Ingtalan.

NÉGYSZOBÁS adómentes modern magánház átvehető lakással eladó. Megtekinthető 4-6-ig Str. Marasesti (Kossuth-utca) 8a) 1525

ELADÓ modern 6 szobás magánház, adómentes, azonnal átadható lakással. Cím a kiadóhivatalban. 2397

SAROKHÁZ fűszerüzlettel és Strada Garagiale (Csiky Gergely-utca) 11. számú ház modern, elfoglalható négyszobás lakással olcsón eladó. 2394

MAGÁNHÁZ három szoba, fürdőszoba, léli-nyári konyha, gyümölcsös kert és elfoglalható lakással eladó. Purgly Lajosné-utca 145. 2373

BELVÁROSI gyönyörű 4-5 szobás modern magánház elfoglalható lakással eladók. Bővebbet Wallinger-nél (Földes-palika kapujával szemben.) 10978

MODERN HÁZ elfoglalható ötszobás lakással, gyáralapításra, vagy gazdálkodásra alkalmas telekkel eladó Str. Co-galniceanu (Mikes Kelemen-u.) 38. 2275

ADÓMENTES háromszobás magánház elfoglalható lakással sürgősen eladó. Arok-utca 4. sz. 2405

Oktatás.

ANGOL, francia és német nyelveket 6 hónap alatt szóban és írásban tanítok. Cím: Kelet hírlapiroda. 10928

Üzletek.

ELADNÁM, vagy bérebeadnám azonnal fűszerüzletemet, vendéglőmet teljes berendezéssel, elfoglalható lakással. Bővebbet Wallinger hirdetőjében. 10977

Különféle.

BUKARESTBE utazom kedden. Utlevél látározását, egyéb megbízásokat olcsón elvállalok. Bővebbet szíveséggel Deák papírüzlet. 2388

Rubinstein Mór

államvasuti szállító, az aradi és curtici (Kürtös) vámhivatal hivatalos vámközvetítője

ARAD.

Interurban-telefon 188.

Határkirendeltség Curtiei (Kürtös)

Elvállal mindennemű szakszerű vámkezelést, vámelőjegyzéseket, vámkülföldről és külföldre. A vámhivataloknál saját szakközveggel, vámdoklánsokkal vagyok t. ügyfeleim rendelkezésére. Mindennemű tranzitálás, interventiók és felvilágosítások mindennemű vám- és szállítási ügyekben, fuvardíjszabásokról.

Rendszeresített gyors-gyűjtőforgalom Csehszlovákiából, Ausztriából, Magyarországról, valamint Erdély összes állomásaira és állomásairól.

Képviselve a kontinens minden nagyobb piacán.

Levelezés: magyar, német, román, francia, angol nyelveken. 2202

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy tűzifa raktáramban Strada Stefan cel mare (Vilmos császár-tér) 8.

I. osztályu cser- és bükkhasáb,

valamint **I. oszt. eserdorongfa** fűrészelve és hasogatva és a **fűrészelési, hasogatási, valamint házhoz szállítási** díjak lehető legolcsóbb felszámításával minden mennyiségben kapható.

Obláth Béni.

Bekapcsolt telefon 259. 2400

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és árt butorszállító kocsikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít!

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 38. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz.